

SOVELTAVA LIIKUNTA
SOVELI RY

Soveltava Liikunta SoveLi ry:n selvitystyö 10.3.2011
Erityisliikunnan jaoston nimeämälle
inklusion arviointityöryhmälle

Soveltava Liikunta SoveLi ry, selvitystyö 10.3.2011

Sisällysluettelo

1. Selvitystyön tehtävänanto	2
2. Taustaa	2
3. Kyselyn tulokset	3
3.1. Järjestöjen välinen yhteistyö	3
3.2. Paikallisyhdistysten välinen yhteistyö	4
3.3. Tärkeimmät yhteistyökumppanit	4
3.4. Yhteistyö paikallisyhdistysten ja liikunta- ja urheiluseurojen välillä	4
3.5. Yhteistyö järjestöjen ja lajiliittojen tai liikunta ja urheiluseurojen välillä	4
4. Pohdinta	5
Lähteet	7
Työryhmä	7

Liite 1 Soveltava Liikunta SoveLi ry:n jäsenjärjestöille suunnattu kysely

Liite 2 Soveltava liikunta SoveLi ry -diasarja

Liite 3 SoveLin jäsenjärjestöjen sidonnaisuudet muihin kansanterveys- ja vammaisjärjestöihin

1. Selvitystyön tehtävänanto

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) alainen Erityisryhmien liikunnan jaosto (ELJ) antoi Soveltava Liikunta SoveLi ry:lle 25.1.2011 tehtäväksi selvittää inklusiivisen ajattelun pohjalta, miten SoveLin jäsenjärjestöt tekevät yhteistyötä lajiliittojen sekä liikunta- ja urheiluseurojen kanssa. Selvityksen määräajaksi annettiin 10.3.2011.

SoveLi toteutti jäsenjärjestöilleen tehtävänannon pohjalta sähköpostikyselyn yhteistyön toteutumisesta järjestöjen, lajiliittojen, paikallisten yhdistysten sekä liikunta- ja urheiluseurojen kanssa. Kysely toteutettiin 14.2.–23.2.2011 välisenä aikana. Järjestöjen liikunnan työntekijöille lähetettiin integraation ja inklusion määritelmät ja heitä pyydettiin vastaamaan viiteen kysymykseen (Liite 1).

Tässä selvitystyön yhteenvedossa kuvataan aluksi lyhyesti SoveLi jäsenjärjestöineen sekä se kenttä, jossa SoveLi jäsenineen toimii. SoveLin toimintaa yksityiskohtaisemmin on kuvattu liitteenä olevassa diasarjassa (Liite 2). Luvussa kolme tarkastellaan SoveLin jäsenjärjestöjen antamia vastauksia tehtävänannon pohjalta. Luvussa neljä tarkastellaan niitä haasteita, joita kansanterveys- ja vammaisjärjestöt kohtaavat inklusion ja integraation toteutumisessa. Lisäksi pohditaan, mihin kysymyksiin saatiin vastaukset tehtävänannon pohjalta ja mitä tulisi jatkossa selvittää, jotta SoveLin jäsenjärjestöjen inklusiivisesta toiminnasta saataisiin mahdollisimman luotettava kokonaiskuva.

2. Taustaa

Soveltava Liikunta SoveLi ry on valtakunnallinen liikuntajärjestö, joka edistää pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten liikuntamahdollisuuksia jäsenjärjestöjensä kanssa. SoveLin toiminta perustuu toimiviin yhteistyösuhteisiin sidosryhmien kanssa. SoveLin toiminta kohdistuu ensisijaisesti liikunnan soveltamista tarvitsevien ihmisten liikunnan edellytysten parantamiseen. SoveLin tavoitteena on lisätä liikunnan harrastamisen yhdenvertaisia edellytyksiä, liikunnan harrastusta sekä terveyttä ylläpitävää aktiivista elämäntapaa.

Vuonna 2011 SoveLissa on jäsenenä 16 valtakunnallista kansanterveys- ja vammaisjärjestöä, jotka ovat: Aivoliitto ry, Allergia- ja Astmaliitto ry, Epilepsialiitto ry, Hengitysliitto Heli ry, Lihastautiliitto ry, Mielenterveyden keskusliitto ry, Suomen CP-liitto ry, Suomen Diabetesliitto ry, Suomen Mielenterveysseura ry, Suomen MS-liitto ry, Suomen Nivelyhdistys ry, Suomen Parkinsonliitto ry, Psoriasisliitto–Psoriasisförbundet ry, Suomen Reumaliitto ry, Suomen Selkäliitto ry ja Suomen Sydänliitto ry (ks. Liite 2).

Soveltava Liikunta SoveLi ry:n jäsenjärjestöillä on vankka terveyden edistämisen asiantuntemus ja kokemus sekä koko väestön että erilaisten vamma- ja sairausryhmien näkökulmasta. Järjestöt osaavat reagoida jäsentensä tarpeisiin ja tuntevat ne keinot, joilla edistetään hyvinvointia. Jäsenjärjestöissä liikunnalla on keskeinen asema koko väestön terveyden edistämässä, sairauksien ja oireiden ehkäisyssä sekä hoidossa ja kuntoutuksessa. Sovellettu liikunta liittyy pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten kaikkeen terveyden edistämiseen: 1) mahdollisuuksien luomiseen eli promootioon, 2) lisäsairauksien ehkäisyyn eli primaaripreventioon, 3) hoitoon eli sekundaaripreventioon sekä 4) kuntoutukseen eli tertiaaripreventioon.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna SoveLin jäsenjärjestöt luovat edellytyksiä pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten liikkumiselle ja liikunnan mahdollistamiselle. Paikallisesti yhdistysten toiminnan ydin on diagnoosikeskeisessä vertaistuksessa. Liikunnassa voidaan hyödyntää vertaiskokemuksia ja liikunnan avulla saavutetaan sosiaalisia hyötyjä muun muassa vertaisten keskinäistä keskustelua.

Soveltava Liikunta SoveLi ry toteutti vuosina 2006–2009 Virtaa Verkostoihin Liikunnasta –hankkeen, jonka tavoitteena oli vahvistaa paikallistasolla yhdistysten välistä yhteistyötä sekä liikuntatoiminnan edellytyksiä ja rakenteita. Useissa kunnissa kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen paikallisyhdistysten todettiin olevan merkittäviä liikunnan toimijoita soveltavan liikunnan kentällä. Yhteistyön kehittyminen vaatii yhdistysväen kohtaamista ja keskustelua, mitkä ovat yhteisiä ja yhdistäviä asioita, tavoitteita ja toimintamuotoja (Heimo-Vuorimaa & Hölsömäki 2008). Näitä toimivia rakenteita SoveLi vahvisti edelleen Liikunta sopii jokaiselle – rakenteita ja sisältöä soveltavan terveystoiminnan koulutuskokonaisuus –hankkeen avulla vuosina 2008–2010. Molempien hankkeiden lähtökohtana on ollut sairaus- ja diagnoosirajat ylittävä yhteinen ja yhdistävä toiminta, joka tukee inklusiivista ajattelua.

3. Kyselyn tulokset

3.1 Järjestöjen välinen yhteistyö

SoveLin jäsenjärjestöt tekevät keskenään runsaasti liikunnan yhteistyötä. Liikunnan parissa yhteistyötä tehdään myös muiden kuin SoveLiin kuuluvien järjestöjen kanssa, etenkin neurologisten vammaisjärjestöjen, tuki- ja liikuntaelinsairauksiin kuuluvien järjestöjen sekä Sosiaali- ja terveys ry:n (Tekry) kuuluvien järjestöjen kesken (ks. Liite 3). SoveLin jäsenet organisoivat yhteisiä koulutuksia, liikuntapäiviä, messuja, liikuntatapahtumia, -tempauksia ja kampanjoita. Yhteistyötä tehdään myös muun muassa yleishyödyllisten yhteistyösopimusten muodossa, joista esimerkkinä Teoston ja Gramexin kanssa tehdyt sopimukset äänitemusiikin käytöstä. SoveLin kanssa toteutetaan vaikuttamistyötä (mm. asiantuntijalausunnat), koulutusta ja viestintää.

3.2 Paikallisyhdistysten välinen yhteistyö

Paikallisyhdistysten keskinäinen yhteistyö vaihtelee paljon. Osalla yhteistyö toistuu viikoittain säännöllisesti ja osalla satunnaisesti, esimerkiksi yhteisten liikuntapäivien yhteydessä. Paikallisyhdistykset järjestävät yhteisiä liikuntaryhmiä, liikuntatapahtumia ja -päiviä sekä organisoivat liikuntaan liittyviä lajikokeilupäiviä. Paikallistason kuntayhteistyö on yleensä sitä, että kunta kutsuu paikallisyhdistykset koolle, organisoii koulutusta ja tiedottaa kunnan tarjoamista liikunnan mahdollisuuksista ja mahdollisista tukitoimista.

3.3 Tärkeimmät yhteistyökumppanit

Valtakunnallisten järjestöjen tärkeimpinä kumppaneina mainittiin kuntien liikunta-, sosiaali-, ja terveystoimet, oppilaitokset, yksityiset liikuntapalvelujen tuottajat, kuntokeskukset, yritykset ja urheiluseurat. Lisäksi yhteistyötä tehdään Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta SOLIAN, toimintavälineiden kokeilukeskuksen MALIKEen, Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n ja Suomen Liikunta- ja Urheilu SLU:n ja sen aluejärjestöjen kanssa. Tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi mainitaan SoveLin jäsenet ja muut kansanterveys- ja vammaisjärjestöt, Kunnossa kaiken ikää -ohjelma, Suomen Latu, Ikäinstituutti, Liikuntatieteellinen Seura, Suomen Fysioterapeutit ry, sairaanhoitopiirit ja seurakunnat.

3.4 Yhteistyö paikallisyhdistysten ja liikunta- ja urheiluseurojen välillä

Paikallisyhdistysten tekemä yhteistyö liikunta- ja urheiluseurojen kanssa vaihtelee paljon yhdistyksestä ja alueesta riippuen. Tyypillisintä yhteistyötä on liikuntaryhmien ja lajikokeilujen järjestäminen ja välineiden yhteiskäyttö. Muina yhteistyömuotoina ovat olleet koulutusyhteistyö, varainhankinta ja messut. Välillä yhteistyö on edellyttänyt sitä, että järjestön liikunnan työntekijä on kouluttanut tai paikallisyhdistyksen liikuntavastaava on perehdyttänyt liikunta- tai urheiluseuran ohjaajia siihen, miten sairaus tai vamma vaikuttaa liikkumiseen. Liikunta- ja urheiluseura tai kunta on hyödyntänyt paikallisyhdistysten ja järjestöjen asiantuntemusta muun muassa liikuntavälineiden hankintoja, liikuntapaikkamaksuja ja esteettömyyttä koskevissa asioissa.

3.5 Yhteistyö järjestöjen ja lajiliittojen tai liikunta- ja urheiluseurojen välillä

Osa valtakunnallisista järjestöistä tekee tai on tehnyt jossain vaiheessa yhteistyötä usean lajiliiton kanssa. Osalla yhteistyötä ei vielä ole ollut. Lajiliitot, jotka mainitaan järjestöjen vastauksissa, ovat muun muassa Suomen Latu, Voimisteluliitto, Palloliitto, Lentopalloliitto (softis), Golf-liitto (erityis-golf), Suunnistusliitto, Sulkapalloliitto, Ringetteliitto, Pesäpalloliitto, Melontaliitto,

Keilailuliitto, Ratsastusliitto, Suomen uimaopetus ja hengenvpelastusliitto SUH, Taitoluisteluliitto sekä Nuori Suomi.

Järjestöjen ja lajiliittojen välistä koulutusyhteistyötä ovat olleet muun muassa laji- ja liikuntavälinekoulutukset. Yhteistyö lajiliiton kanssa voi liittyä myös viestintään, markkinointiin, messujen järjestämiseen, asiantuntijayhteistyöhön tai kampanja- ja hankeyhteistyöhön.

Yhteistyön esteet. Yhteistyön esteiksi arvioitiin kyselyssä tiedon ja soveltamisen osaamisen puute. Liikunta- ja urheiluseurat tarvitsevat koulutusta, jotta he osaavat huomioida soveltavaa liikuntaa tarvitsevat liikkujat. Myös järjestöt tarvitsevat koulutusta ja resursseja, jotta he osaavat ohjata liikkujia liikunta- ja urheiluseuroihin.

4. Pohdinta

Järjestöjen sekä paikallisyhdistysten välinen yhteistyö (3.1-3.2). Vastaukset osoittivat, että SoveLin jäsenjärjestöjen keskinäinen yhteistyö, paikallisyhdistysten välinen yhteistyö sekä SoveLin kanssa tehtävä yhteistyö on vahvistumassa. Järjestöjen välillä strateginen kumppanuus voimistuu entisestään ja sitä kautta toiminta soveltavan liikunnan kentällä lisääntyy. Järjestöillä on yhteisiä intressejä kehittää liikuntatoimintaa ja koulutusyhteistyötä tulevaisuudessakin jäsenistönsä tarpeet huomioiden.

Tärkeimmät yhteistyökumppanit (3.3). SoveLin jäsenjärjestöjen yhteistyökumppaneiden kirjo on laaja, joka kuvaa osaltaan järjestöjen liikuntaan liittyvän toiminnan moniulotteisuutta ja haasteellisuutta. Soveltavan liikunnan piirissä olevat liikkuvat ovat toimintakyvyltään erittäin heterogeeninen ryhmä, joka haastaa ohjaajia. Ohjaajat tarvitsevat konkreettista opastusta miten sovellettua liikuntaa toteutetaan niin, että ryhmään voi tulla mukaan aidosti kuka vaan eli että ryhmät ovat avoimia kaikille. Järjestöissä on asiantuntemusta liikunnan alueella ja juuri he voivat kouluttaa ja ohjata uusia ohjaajia, jotka ohjaavat soveltuvaa liikuntaa tarvitsevia ihmisiä.

Yhteistyö paikallisyhdistysten ja liikunta- ja urheiluseurojen välillä (3.4). Vastaukset osoittivat, että paikallisyhdistysten tekemä yhteistyö vaihtelee paljon yhdistyksestä ja alueesta riippuen. Saadut vastaukset olivat luettelomainen kuvaus yhteistyön moninaisuudesta. Sen sijaan vastaukset eivät tuoneet esille kuinka laajaa yhteistyötä tehdään paikallistasolla. Kysymysten asettelussa tehtiin tietoinen rajaava valinta, joka johtui kyselylle asetetusta aikataulusta. Rajauksesta huolimatta moni järjestö antoi palautetta siitä, että aikataulu ja käytettävissä olevat resurssit eivät mahdollistaneet näin laajan kokonaisuuden selvittämistä eli kymmenien, osalla jopa satojen eri paikallisyhdistysten yhteistyön selvittämistä.

Yhteistyö järjestöjen ja lajiliittojen tai liikunta- ja urheiluseurojen kanssa (3.5). Jäsenjärjestöjen ja lajiliittojen yhteistyötä koskevaan kysymykseen vastattiin luettelomaisesti ja vastauksissa kerrottiin kenen tai keiden kanssa ja minkä asian puitteissa yhteistyötä tehdään tai on tehty. Nämäkään vastaukset eivät kuitenkaan kuvanneet, millaista yhteistyö on tai on ollut sisällöllisesti mainittujen lajiliittojen kanssa. Edellä mainittujen asioiden selvittämisen todettiin vaativan lisää aikaa ja resursseja, joita tässä kyselyssä ei ollut käytettävissä.

Lopuksi. Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten liikunnan onnistuminen ja liikunnan harrastamisen mahdollisuuksien luominen edellyttää monia tekijöitä: tukipalvelut, kuten kuljetus-, saattaja-, avustaja- ja tulkkipalvelut toimivat, liikunnan fyysinen ympäristö on aidosti esteetön ja liikunnan apuvälineitä on saatavilla tai lainattavissa lähialueilta. Näiden lueteltujen mahdollistavien tekijöiden rinnalla yhtä tärkeitä tekijöitä ovat toimintatavat ja asenneilmapiiri, joilla mahdollistetaan aidosti kaikkien osallistuminen liikuntaan tasavertaisesti. Tätä asennetyötä SoveLi on tehnyt viestinnän välityksellä ja esimerkiksi Likkojen lenkki -tapahtuman avulla.

Viitaten Valtion liikuntapoliittisten toimenpiteiden arviointiraporttiin 2011: jos olennaista on se, että ihmisellä on vapaus valita liikunnan harrastustapansa ja -kontekstinsa, pitää silloin pitkäaikaissairailta ja vammaisilla ihmisillä olla vapaus valita vertaisliikunta yleisen liikunnan rinnalla tasavertaisena vaihtoehtona.

Toteutetun kyselyn tuloksena on todettava, että annettu aikataulu toimeksiannolle osoittautui liian lyhyeksi ja järjestöissä käytettävissä olevat resurssit liian pieniksi. Eryteisesti kysymykseen, jolla kartoitettiin paikallisyhdistysten tekemää yhteistyötä (3.4), oli mahdoton vastata tällä aikataululla kattavasti. SoveLin jäsenenä on 16 valtakunnallista kansanterveys- ja vammaisjärjestöä ja sitä kautta 1126 paikallisyhdistystä. Kaikilla jäsenjärjestöillä ei ole päätoimista tai edes osa-aikaista liikunnan työntekijää, mikä osaltaan vaikuttaa vastausten saamiseen (ks. Liite 2, dia nro 8).

Mikäli kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen inklusiivista toimintaa halutaan perusteellisesti selvittää ja halutaan saada luotettavaa tietoa integraation ja inklusion toteutumisesta järjestöjen organisoiman liikunnan osalta, tulee selvitystyöhön jatkossa resursoida riittävästi. Luotettavaan tulokseen päästään käyttämällä esimerkiksi ulkopuolista haastattelijaa, joka haastattelee jäsenjärjestöjen liikuntatyöntekijöitä puolistrukturoidun lomakkeen avulla, johon on mahdollista perehtyä etukäteen. Tarvittaisiin myös laajempi kirjallinen kysely selvittämään paikallisyhdistysten yhteistyötä liikunta- ja urheiluseurojen kanssa.

Perusteellisen selvitystyön tekeminen koetaan SoveLissa sekä sen jäsenjärjestöissä tärkeäksi, jotta nykyiseen inklusiota ja integraatiota

käsittelyyn keskusteluun saadaan vammaisurheilun lisäksi myös tieto kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen tekemästä inklusiivisesta työstä. SoveLissa ja sen jäsenjärjestöissä koetaan pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten liikunnan harrastamisen mahdollisuus erittäin merkittäväksi asiaksi, jonka eteen halutaan panostaa vahvasti.

Lähteet

Heimo-Vuorimaa L., Hölsömäki H. Näin muutamme liikuntakulttuuria yhdessä. Kirjassa Hölsömäki H (toim.)Yhdessä Liikkeelle. Yhdistykset ja kunnat liikunnan kumppaneina. Edita Prima Oy, Helsinki. 2008

Hölsömäki H., Taulu A., Luona-Helminen R., Samstén R. VIRVELI-Virtaa verkostoihin liikunnasta. SoveLin kehittämis- ja koulutushankkeen tuloksia. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 236. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES. Jyväskylä. 2010.

Kivimäki S., Taulu A., Vehmanen M., Hölsömäki H. Koulutuksesta tukea paikallisyhdistysten liikuntaan. Liikunta sopii jokaiselle-koulutushankkeen 2008–2010 loppuraportti. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 244. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES. Jyväskylä. 2011.

Työryhmä

Anne Taulu, FT, TtM, Toiminnanjohtaja, Soveltava Liikunta SoveLi ry
 Terhi Pihlajaniemi, TtM, Suunnittelija, ts., Soveltava Liikunta SoveLi ry
 Heidi Hölsömäki, YTM, Tiedottaja, Soveltava Liikunta SoveLi ry
 Riitta Samstén, fysioterapeutti, Erikoissuunnittelija, Suomen MS-liitto ry
 Tinja Saarela, THM, fysioterapeutti, Liikuntasuunnittelija, Suomen Reumaliitto ry

Liite 1 Soveltava Liikunta SoveLi ry:n jäsenjärjestöille suunnattu kysely

OKM:n alainen Erityisliikunnan jaosto (ELJ) on antanut Soveltava Liikunta SoveLi ry:lle tehtäväksi selvittää SoveLin jäsenjärjestöjen yhteistyötä integraation ja inklusiivisen ajattelun pohjalta. Alla on molempien käsitteiden määritelmät niin kuin ne ELJ:sta ja VAU:sta on esitetty soveLille. Määritelmät ovat suoria lainauksia ELJ:n tekstistä ja ne on esitetty peräkkäisinä toisistaan irrallisina kappaleina. Määritelmien jälkeen on järjestöille suunnatut kysymykset.

Integraation ja inklusion määrittely

”Integraation käsite on sisällöltään suppeampi ja tarkoittaa vammais- ja erityisliikunnan yhteydessä lähinnä sitä, että vammaisia liikunnanharrastajia siirrytään yleisiin liikunnanharrastusympäristöihin, esimerkiksi lajiliittojen alaisiin seuroihin. Tällaista integroitumista on Suomessakin viime vuosina tapahtunut jonkin verran varsinkin lasten ja nuorten liikunnassa sekä osin myös vammaisten henkilöiden kilpaurheilussa.” (ELJ,2005.)

”Integraatio – käsitteen rinnalle ja tilalle on tullut käsite inklusio, joka voidaan suomentaa käsitteellä osallistuva tai osallistava ja jossa on kyse sulautumisesta ja yhteistyöstä. Inklusiossa huomio kiinnitetään yksilön sopeuttamisen sijasta ympäristöön ja niihin toimintatapoihin ja olosuhteisiin, jotka eivät sulje ketään pois yhteisestä liikunnasta.”(ELJ, 2005.)

”Inklusion käsite on laaja-alaisempi ja kattavampi. Inklusiolla tarkoitetaan kaikkien ihmisten tasavertaista mahdollisuutta osallistua yhteiseen ja yleiseen liikuntaharrastukseen. Inklusio liikunnassa pyrkii poistamaan kaikenlaisia ulossulkemisen ja pyrkii kaikkien täyteen osallistumiseen.”(ELJ, 2005.)

Inklusion kannalta olennaista on, että jokaisella on mahdollisuus valita liikunnanharrastustapansa ja -kontekstinsa, sekä vaikuttaa omiin liikuntaharrastustapoihinsa toimijana ja päättäjänä. (OKM, Valtion liikuntapoliittisten toimenpiteiden arviointi 2011, s. 76-81)

”Integraatiossa on kyse liikunnan ja urheilun prosesseista, jolla tavoitellaan lisääntyvää yhteistyötä esimerkiksi vammaisten ja vammattomien välillä ja sovitellaan eri järjestelmiä tiiviimmin yhteen. Integraation tavoitteena on inklusio.” (Saari Aija, 2009.)

”Inklusiossa katsotaan meidän kaikkien jo olevan osa omaa yhteisöämme ja oikeutettuja yleisiin palveluihin. kyseessä on jatkuva prosessi. Mitä pitemmälle liikuntakulttuurin inklusio kehittyy, sitä enemmän syrjintää ja eksklusiota tunnustetaan entuudestaan tutuissa käytännöissä.” (Saari Aija, 2009.)

Alla olevien kysymysten avulla pyrimme kartoittamaan yhteistyön toteutumista jäsenjärjestöissämme:

1. Minkälaista liikunnan yhteistyötä
a) järjestösi tekee muiden SoveLin jäsenjärjestöjen kanssa?
b) järjestösi paikallisyhdistykset tekevät muiden paikallisyhdistysten kanssa?
2. Mitkä ovat muut tärkeimmät yhteistyökumppanit (VAU, SLU-alueet, oppilaitokset, kunnat ym.)?
3. Tekevätkö järjestönne paikallisyhdistykset yhteistyötä paikallisten urheilu- tai liikuntaseurojen kanssa?
4. Tekeekö järjestönne yhteistyötä jokin lajiliiton tai urheilu- tai liikuntaseuran kanssa?
5. Jos yhteistyötä on,
a) minkälaista yhteistyötä?
b) millaisia esteitä yhteistyössä on tai on ollut?

Kiitos vastauksista!

Liite 2 Soveltava Liikunta SoveLi ry-diasarja

Saatavana osoitteesta soveli.fi/arkisto/materiaalisalkku/
Tiedoston on nimellä SoveLin esittelydiat.

Liite 3 SoveLin ja sen jäsenjärjestöjen sidonnaisuudet muihin kansanterveys- ja vammaisjärjestöihin*

*Kuviossa tekstinä on niiden järjestöjen nimet, jotka ovat myös SoveLin jäseniä. Yhteistyöjärjestön tai -verkoston nimen jälkeen sulussa oleva luku kertoo jäsenyhteisöjen lukumäärän.

Harvinaiset-yhteistyöverkosto (17)

Epilepsialiitto ry
Hengityслиitto Heli ry
Lihastautiliitto ry
Suomen MS-liitto ry
Suomen Parkinson-liitto ry
Suomen Reumaliitto ry
Suomen Sydänliitto ry

Neurologiset vammaisjärjestöt NV (14)

Aivoliitto ry
Epilepsialiitto ry
Lihastautiliitto ry
Suomen CP-liitto
Suomen MS-liitto ry
Suomen Parkinson-liitto ry

Suomen TULE ry (16)

Suomen Reumaliitto ry
Suomen Selkäliitto ry
Suomen Nivelyhdistys ry

Tekry ry (122)

Aivoliitto ry
Allergia- ja Astmaliitto ry
Epilepsialiitto ry
Hengityслиitto HELI ry
Suomen Diabetesliitto ry
Suomen Mielenterveysseura ry
Suomen Mielenterveyden keskusliitto ry
Suomen MS-liitto
Suomen Nivelyhdistys ry
Suomen Parkinson-liitto ry
Psoriasisliitto- Psoriasisförbundet ry
Suomen Reumaliitto ry
Suomen Selkäliitto ry
Suomen Sydänliitto ry
SoveLi ry

Soveltava Liikunta SoveLi ry (16)

Aivoliitto ry, Allergia- ja Astmaliitto ry, Epilepsialiitto ry, Hengityслиitto HELI ry, Lihastautiliitto ry, Suomen Mielenterveyden keskusliitto ry, Psoriasisliitto- Psoriasisförbundet ry, Suomen CP-liitto ry, Suomen Diabetesliitto ry, Suomen Mielenterveysseura ry, Suomen MS-liitto, Suomen Nivelyhdistys ry, Suomen Parkinson-liitto ry, Suomen Reumaliitto ry, Suomen Selkäliitto ry ja Suomen Sydänliitto ry